

TISZAROFF

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOM

1.	BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ	3
2.	TISZAROFF BEMUTATÁSA	5
3.	ÖRÖKSÉGÜNK	9
4.	TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA	27
5.	A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK	38
5.1	ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ	38
5.2	KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA	72
6.	JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK, KERTEK, ZÖLDFELÜLETEK	78
7.	JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK	81

1. BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ

*„ A szülőföld szálai örök összekötők
a tájjal és a földdel, amiből az ember lett,
és amivé lesz, és nem szakadhat el soha”*

(Fekete István)

Az építészet egy vizuális művészet és az épületek önmagukért beszélnek. Tükrözhetnek különböző érzelmeket, vagy akár az adott tájegység jellemzőit, kulturális és történelmi értékeit. Ezért lényeges a település tudatos formálása: a parkok, terek és egyéb közterületek megfelelő elrendezése és kialakítása, az épületek körületekintő vizsgálata és esetleges változtatása. Ezáltal nemcsak az épületek, de a település is magáért beszél majd.

A kézikönyv bemutatja Tiszaroff község természeti környezetét, épített örökségi és természeti értékeit, mindazon elemeket, melyek a településre jellemzőek.

A kiadvány segítséget szeretne nyújtani az építetőknek, akik itt szeretnék leélni az életüket és környezetbeillő, esztétikus házat álmodnak és ehhez minőségi környezetet szeretnének megteremteni. Segítség szeretne lenni a tervezőnek, aki igyekszik megvalósítani a megrendelője elképzelését oly módon, hogy figyelembe veszi az épített és természeti környezetet és olyan házat tervez, amely szemet gyönyörködtet, környezetbeillő és esztétikus.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelezőnek, azonban figyelembevételükkel elkerülhetjük, hogy a település karaktere megváltozzon, elősegítjük, hogy a kialakult jellegét megőrizze és erősítse azt.

A kézikönyv folyamatosan formálódik a létrejövő újabb és újabb épületek, műtárgyak, természeti környezet folyamatosan alakítják, bővítik tartalmát.

A kézikönyvben nem tudjuk feltárni a település teljes egészét, nem tudunk bemutatni minden épületet, de törekszünk a legjellegzetesebb, a település karakterét, arculatát meghatározó példákat bemutatni a teljesség igénye nélkül.

Célunk, hogy a kézikönyvet olvasó, lapozgató reális képet kapjon Tiszaroffról és áttanulmányozva a kézikönyvet kibontakozzon előtte a településkép.

Ajánljuk mindazok figyelmébe akik építkezni, felújítani, bővíteni szeretnének és azoknak is akik csak álmodoznak, vagy szeretnék jobban megismerni környezetüket, és ajánljuk azoknak is, akik érdeklődnek a település iránt.

2. TISZAROFF BEMUTATÁSA

ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKÉP, TELEPÜLÉSKARAKTER

Tiszaroff Jász-Nagykun-Szolnok megye északi részén a Tiszafüred-Kunhegyesi sík nyugati peremén a Tisza folyó bal partján terül el, határának egy része (Csatló) a folyó másik partjára esik.

Tiszaroff községet a 4-es útvonalról Fegyvernek felől, alsóbbrendű bekötőúton lehet megközelíteni. Ez az alsóbbrendű bekötőút a Tiszafüred-Abádszalók – Tiszaroff-Fegyvernek közötti út, melyből Tiszagyendán át Kunhegyes felé ágazik egy másik útvonal. A megközelítés, a földrajzi fekvés biztosítja a nyugodt életteret, a lakó funkció mellett az üdülő jelleg erősödését.

A község a Tiszafüred kitérés területén található, a környező vidék történelmileg és gazdaságilag is meghatározó települése Kunhegyes.

Tiszaroff viszonylag nagy kiterjedésű határa két részre osztható. A belterülettől keletre a Tiszafüred-Kunhegyesi sík egyik legjellegzetesebb, zárt, löszös homokkal fedett, hosszanti buckákkal borított, szélbarázdás felszínét alkotja.

A község nyugati és déli határrészein réti öntésképződmény található. Ezt a Hevesi-ártérhez tartozó határrészt a Tisza oldalazó eróziós és feltöltő munkája formálta.

Tiszaroff község meghatározó természeti adottsága a Tisza folyó.

A település 13,5 km hosszúságban a Tisza partján fekszik, ebből 2,5 km hosszúságú partszakasz közvetlenül a belterülettel szomszédos.

Tiszaroff természeti értékekben, táji látványban gazdag település.

A Tisza kanyargó vonalát kísérő természetközeli ártéri erdők, védett, illetve tervezett védendő természeti területek és a viszonylag magas erdősültség és az e területeken élő állatok fajgazdagsága egyaránt a település külterületének ökológiai sokszínűséget „erősítik”.

Tiszaroff nyugati és déli határát a Tisza folyó vonalát követő ártér és a védett ártéri ligeterdők, a telepített erdők, keleti területeit a mezőgazdasági művelésű termőföldek jellemzik. Változatos élővilágnak adnak otthont az erdő és szántóföldek, legelők, valamint az erdő és vízállásos, mocsaras területek széles határsávjai.

Tiszaroff külterületén a Közép-Tiszai Tájvédelmi körzet felügyelete alá esik a Tisza ártere és a múlt században a folyó szabályozásakor keletkezett védett holtágak is.

Tiszaroff és Tiszabő között húzódik az un. Gólyi-tó és Kőtelekkel szomszédos a Csatló. Mély és tiszta vize ellenére a Gólyi-tó növény és állatvilága fajokban nem gazdag, mert természetes ligeterdejét nemesnyár ültetvények foglalták el. A Tájvédelmi Körzet legszebb és legértékesebb területe a tündérrózsákkal borított vízfelületű Csatló. Nedves talajú ligeterdejében néhány értékes orchidea faj is fellelhető.

A község határában is Tisza árterületét beborító hajdani keményfás ligeterdők (tölgy-kőris-szil) helyét az őshonos fűz-nyár ligeterdők vették át, majd az ember tájalakító munkája során a gazdaságos, hamar „megtérülő” telepítet nemes nyárasok váltották fel a fűzeseket.

(Fertő-rét, Alsó-rét). A folyószabályozás alkalmával a gátak építésére használt kubikgödörök hajdan telepített puhafás ligeterdőkhöz hasonló fajösszetételű erdők megmaradt, előregedett fehér-fűzei szépen, harmonikusan simulnak a folyót kísérő tájba, ezért tájképi értékük kiemelkedő.

Tiszaroff határában a település szomszédságában két nagy mezőgazdasági major is található. A község Ény-i határában lévő állattartó telep és tejház nemes nyár védőerdő-sávval többé-kevésbé körbevett. Az utat kísérő telepített nyárfasor meghatározó tájképi eleme a határrésznek.

A Tiszaburára vezető út mentén és a település felől sűrű nyáras, kocsányos tölgyes, ezüsthával, vadrózsa és bodza cserjékkel tarkított védőerdő-sáv határolja a kenderföldi majort. Az állattartó majort szérűskert, legelő és az istállók épületcsoportja alkotja.

A következő fejezetekben bepillantást nyerhetünk Tiszaroff épített és természeti örökségébe, valamint a településen lévő jó példákból is ízelítőt kapunk. Az ajánlásokat a településen építeni, felújítani, átalakítani vágyók számára állítottuk össze.

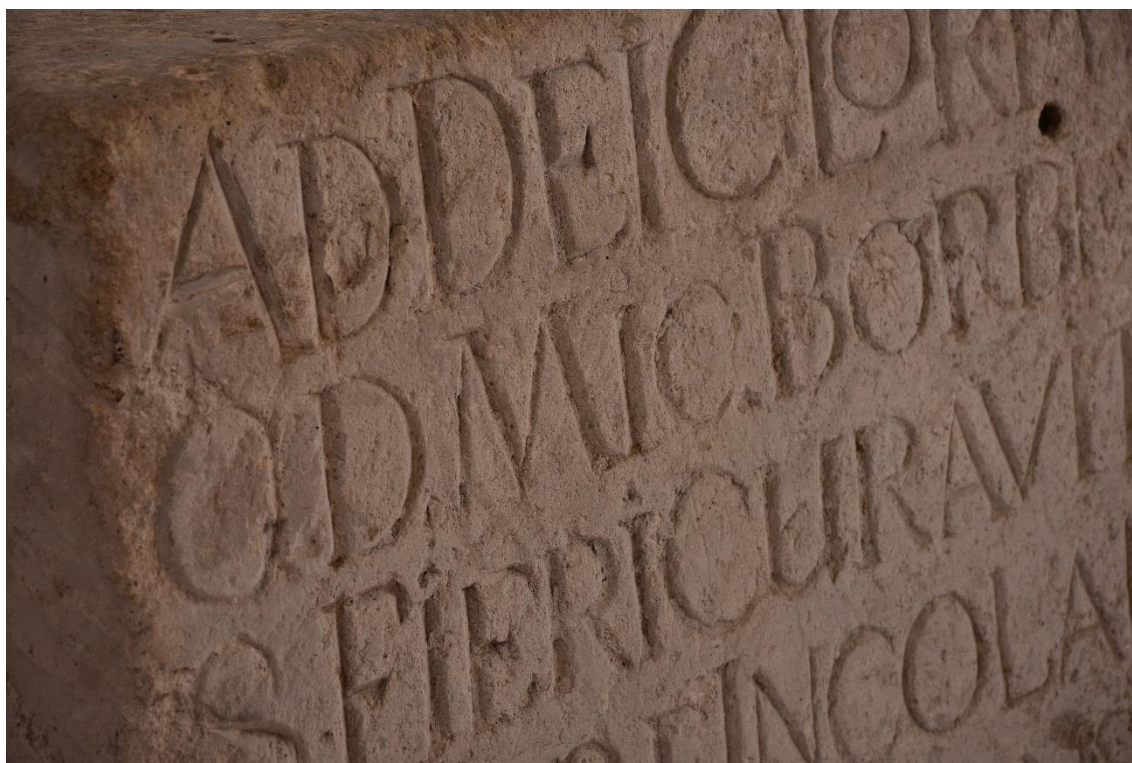

3. ÖRÖKSÉGÜNK

A Várad Regestrum 174. oklevelében: Rowa, 1720: Rof, 1325: Roph, 1330: Raph, 1332-1335 között: Rof, Ruf, Raf. A XVI. századi dézsmaösszeírások (1548-1576) Rogh, Roffh, Roff, Roph névalakkal említik. 1707-ben II. Rákóczi Ferenchez írt levelükben a helység lakói Roff névalakot használtak.

Tisza Roff, Tiszaroff alakokkal 1823-tól találkozunk. Mai - Tiszaroff - alakja 1901. február 6. óta használatos.

A nyelvi hagyományok és népmondai elemek alapján ma is úgy tartják számon a roffiak, hogy a község határában lévő Ajtóshát és Borshalom dombjain a hunok díszes bőrsátrai álltak hajdan, s Roff vezér után Attila is táborozott ezen a vidéken. Pesty Frigyes mitológiai eredetűnek tartja és a magyar mondakörből származtatja Roff nevét.

“A környék régészeti feltárása 1930-tól szinte napjainkig tart. Az 1930-as éveke elején Tiszaroff mellett tártak fel őskori lakó- (halász) telepet. A Tisza menti árvízmentes magaslatokon már a kőkorból és a rézkorból is megtelepedett az ember. Ezt tanúsítja a kora szórványtelepek és egy bronzkori szép formájú lándzsa előkerülése. A Lejtői-révnél római urnákat találtak. Az Örvényes-halom dűlőben római korból származó aranypénzekre és népvándorlás kori csont gyöngysorra bukkantak. A hun kori tiszaroffi lelet érdekessége a nagy kalcedongyöngyökből álló nyaklánc.

A régészeti leletek tanúsága szerint már a honfoglalás korában lakott hely, majd az Aba nemzetség szállásbirtoka. 1325-ben az Aba nembeli Kompolt fia Péter fiainak osztozkodásakor István kapta, ki 1349-ben igazolta, hogy itt a Tiszán régi idők óta rév működött. Egyházának papját 1332-35 között évente említik, pontosan meghatározott pápai tized összegének feltüntetésével. 1638-ban Giraj kán tatár lovasserege elpusztította Roff régi települését, amely a mai községtől É-ÉNy-ra, az ún. Felsőtelek dűlőben, az ártérből mintegy 4-5 méterre kiemelkedő magaslatokon feküdt. 1683 és 1687 között a Pély községhez tartozó Akolhát pusztára, a Tisza túlsó partjára telepedtek át, ahonnan 1691 körül tértek haza.

1691-1695 között a mai helyén épült fel az új település, mely ekkor már II. Rákóczi Ferenc birtokához tartozott.

A Rákóczi-szabadságharc ideje alatt 1705-ben a Maros melléki szerbek, majd 1706-ban Rabutin csapatai pusztították el a helységeket. 1711-ben már újra lakott hely volt Roff. A falu felére, Rákóczi birtokrészére ekkoriban tette rá a kezét a kincstár. 1721-ben Borbély Mihály zálogba vette Roff felét, mint Rákóczi Júlia birtokrészét, majd 1728-ban megvásárolta a falu másik felét, s ezzel az egész falu urává a roffi Borbélyok váltak. A következő ötven év alatt a Borbély család birtoka „beházasodások” miatt jelentősen zsugorodott, miközben tizennégy földesúr jutott birtokrészhez a községben.

Mária Terézia 1771-es urbárium csak formailag rendezte a földesúr-jobbágy viszonyt, így a falu lakói és a földesurak közötti viták 1771 után sem szűntek meg. Határpereik 1786-1837 között eljutottak a Helytartótanács és a nádori hivatalig. 1871-ben Tiszaroff járásbírószáki székhely lett. 1876-ban a megalakuló Jász-Nagykun-Szolnok megyei tiszai közép járásába osztották be.

A Tisza szabályozásakor a községet érintő átmetszéssel 1854-1855-ben 176 kh mentesítését oldották meg. Az 1876-os és 1879-es árvízveszély kényszerítő hatására a község védelmére 1889-1890-ben elkészült a jelenlegi kövezett gát is. 1882. szeptember 3-án megalakult a Középtiszai Ármentesítő Társulat, melynek székhelye 1886. január 1-jétől 1945-ig Tiszaroff volt.

1325-től birtokosa az Aba nembeli Kompolt fia Péter fia István. A kompoltiaktól 1510-ben a Guthi Országokra szállt. Részbirtokokkal rendelkeztek itt az apanagyfalui Apafiak is. Ország Kristóf halála után 1569-ben enyingi Török Ferenc, Guthi Ország Borbála férje szerezte meg. A XVII. század elején végvári birtoka, majd 1628-ban Nagy alias Mislei Mátyás Rákóczi György fejedelemnek és testvérének adja el a maga részét.

Felét Rákóczi Júlia, másik felét II. Rákóczi Ferenc örökölte. Az ő birtokrésze 1711-ben a kincstár kezére került. 1721-ben Borbély Mihály zálogba vette Rákóczi Júlia részét. 1728-ban pedig a kincstári felerészt vásárolta meg.

Az 1738-tól roffi Borbély előnevet viselő család első ismert őse György, akinek fia Balázs a Thököly Imre-féle felkelés alatt a császári hadseregben harcolt.

Eger a török alóli visszavételekor tüntette ki magát, amiért I. Lipóttól armálist kapott. 1703-ban Rákóczi seregében találjuk. Szolnok bevételénél szintén jeleskedett, amiért jutalma Bura falu lett. Az ő fia, Mihály a roffi birtokszerző.

A XVIII. század folyamán a földesúri birtokok osztódásának lehetünk tanúi. 1851-ben birtokosai a Borbélyok mellett Dolinay Imre, a Majtényi, Horthy, Seeberg, Bartry, Magyary családok. A Magyary-Kossa család a Borbélyoktól örökölte birtokrészét, 1897-ben 100 holdnál nagyobb birtokkal 19 család rendelkezett a településen.

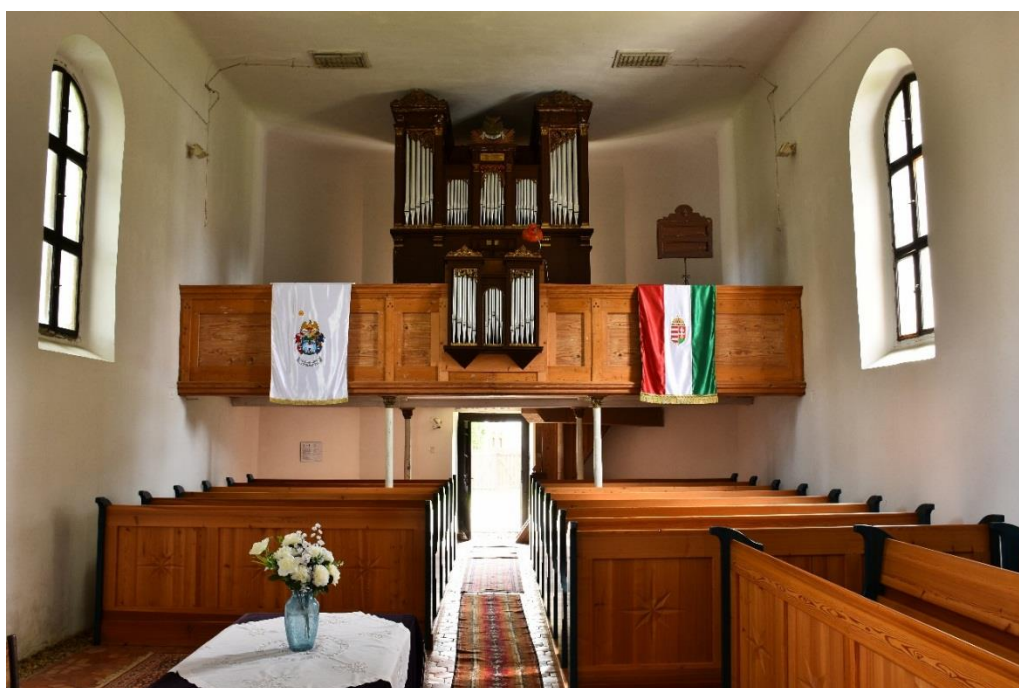
Roff egyházszervezetileg a kemeji főesperességhez tartozott a XIII. században. Az 1332-1337. évi pápai tizedlajstromban szerepel, s az egri éneklő kanonoknak tizedel. A falu és a tizedjegyzékben szereplő középkori temploma a mai községtől északra, az ún. Felsőtelek dűlőben állt. A XVIII. század elején reformátussá lett lakosság a katolikusok által épített templomot vette birtokába. Az 1621. évi terménytized már név szerint említi Pereki János burai és roffi protestáns lelkész nevét. Az ellenreformáció vértörvényszéke 1658-1660-ban megidézte a roffi lelkeszt is, aki csak úgy menekült meg, hogy a török hódoltság miatt nem jelent meg Pozsonyban.

Az 1701-es kamarai jelentés szerint temploma épségben került ki a török elleni felszabadító hadjáratból.

A Rabuton-féle pusztítások idején azonban megrongálódott a templom, melyet aztán 1713-ban renováltak. 1721-ben a Pesti Commissio előtt Roff is igazolta egyházának ősi eredetét. 1726-ban birtokosa, roffi Borbély Mihály, a már meglévő protestáns imaházhoz tornyot is építtetett, melyet a Helytartótanács rendeletére 1730-ban lebontottak.

1755-ben érkezett meg az engedély, hogy „amíg az új templom építését megelőző helyszíni vizsgálat meg nem történik, addig is egy ideiglenes fatemplomot építhetnek”. Ennek alapján 1757-ben elkészült az engedélyezett torony, majd 1762-ben a különálló („jegyben járó”), s ma is meglévő barokk stílusú templom is felépült.

A református Roffon 1746-ban mindössze 6 katolikus személy élt. 1767-ben 13-an voltak. 1886-ban az egri érsek a katolikus iskolában új tantermet építtetek, azzal a céllal, hogy az iskolakápolna is legyen.

Végül az iskolaszék kívánságára az épületet kizárólag templomi célokra alakították ki, s Szent József tiszteletére szentelték fel.

1837-ben Tiszaroffon 75 római katolikus vallású lakoson kívül 2028 református és 7 evangélikus hitű élt.

1891-ben már jelentősen megváltozott képpel találkozunk: 1841 római katolikus, 2901 református, 190 izraelita és 17 evangélikus. 1941-ben a katolikusok száma annyira megnövekedett, hogy a falu fele lakosságát jelentették: 2660 római katolikus, 2789 református, 15 evangélikus, 39 izraelita és 7 görög katolikus lakost jegyeztek fel. “

(Adatok Szolnok Megye Történetéből)

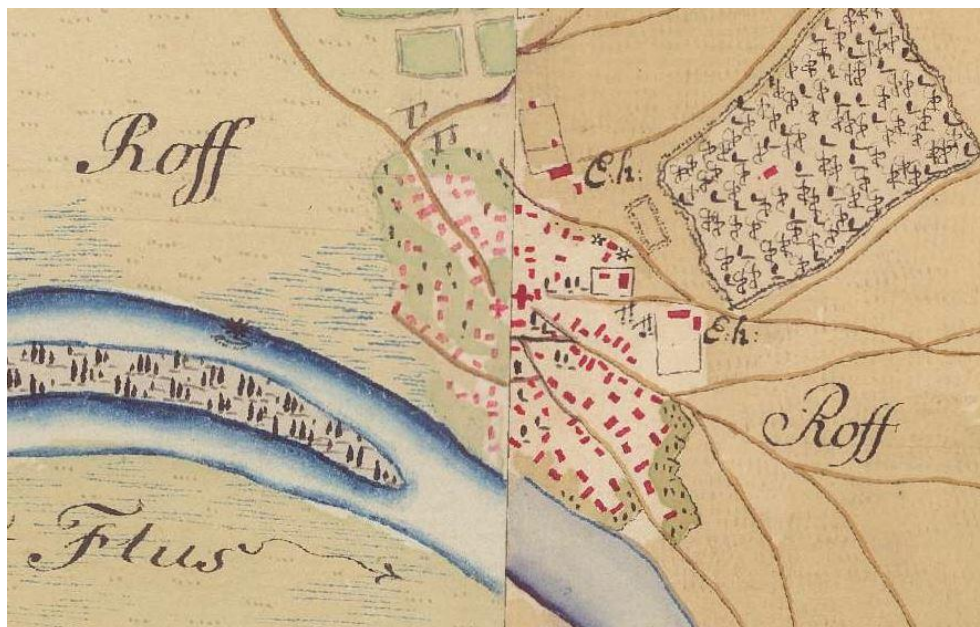
A műemlék református templom és a külön álló harangláb a település központjában a Hősök terén található.

Tiszaroff árvízmentes szinten épült halmazfalu, tanyavilág nélkül. Települési helyének meghatározó tényezője volt a Tisza folyó.

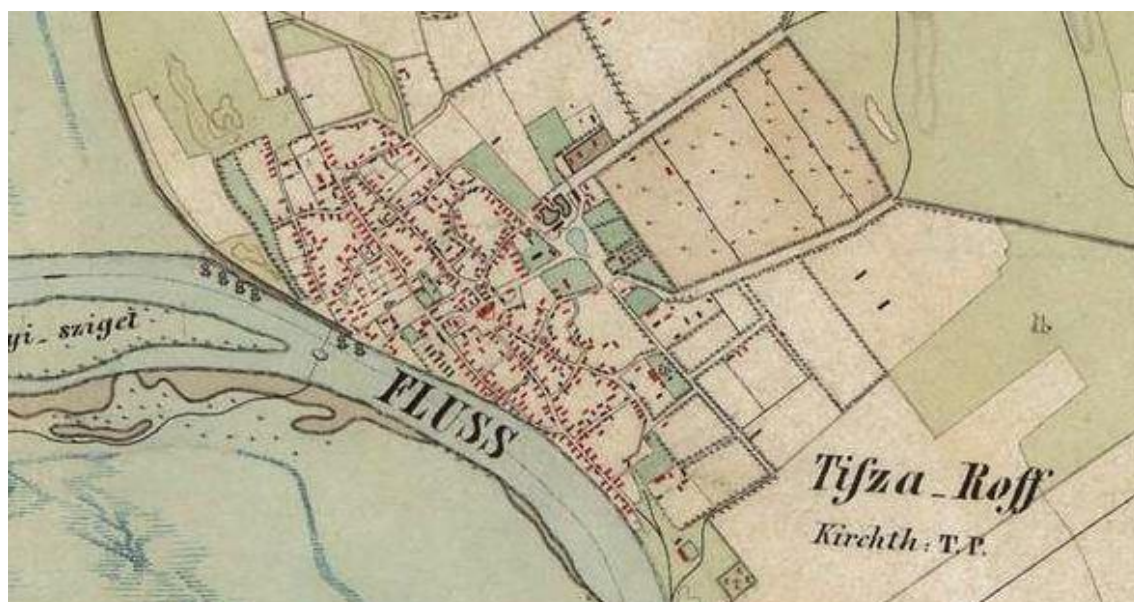
A település alaprajzán jól elkülönül a halmazos szerkezet, valamint az új részek, a szabályos terv szerinti utcavezetésekkel. A halmazfalu belső magjára az apró telkek a zsákutcák, a teresedések jellemzőek és elkülönülnek a külső részek nagyobb telkei. A református templomtól nyugatra lévő terület szerkezetileg jól elválik a Borbély kastély és környékétől, ezzel is jelezve a valamikori társadalmi különbségeket.

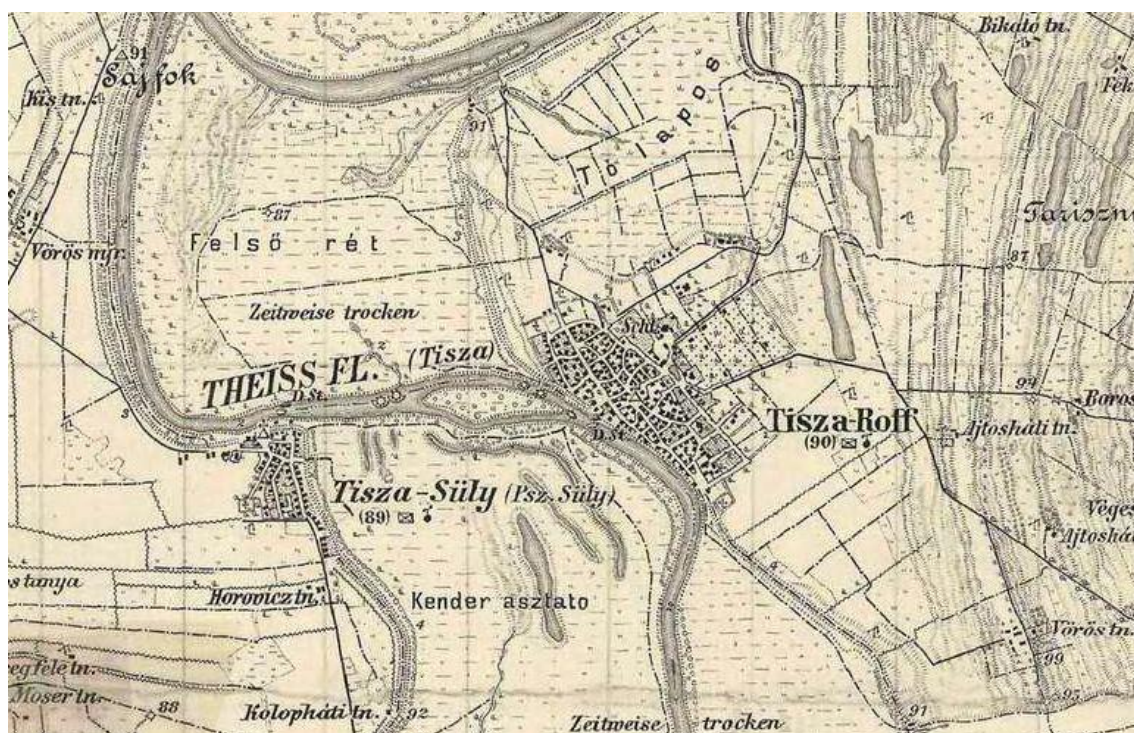
15

II. Katonai felmérés (1806 - 1887) térképe

III. Katonai felmérés (1869 - 1887) térképe

“A későbbi tiszaroffi kastély területe 1728-ban került a Borbély-család tulajdonába. A kastély Borbély Balázsnak, Rákóczi ezredkapitányának nevéhez kapcsolódik, aki Tiszaroffot és környékét fejedelmi adományként kapta. A kastély 1789-ben épült késő barokk stílusban. Alápincézett, földszintes épület egy emeletes kiugró középrésszel. A kontyvetős épület földszintjén két – két mélyített falsíkon félköríves ablakok találhatók, amelyek a kiugró középrészen az emeleten is folytatódnak. A bejáratot kétoldalt egyszerűbb keretelt ablakok övezik. Az épületet kőlabazat veszi körül. A kastélynak sok neves látogatója volt egykoron. Járt itt Vörösmarty Mihály, Színyi Merse Pál, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferenc, gróf Széchenyi István és más hírességek. A kastélyban 41 szoba, 4 lakosztály található. Teljes felújítására és funkcióváltására szállodára 1990-es évek közepétől került sor. A kastély 3,5 hektáros parkjában három kocsányos tölgyfa látható, egyikük több, mint 200 éves. A gyönyörű ősfákkal teli park méltó környezetet teremt a kastélynak.”

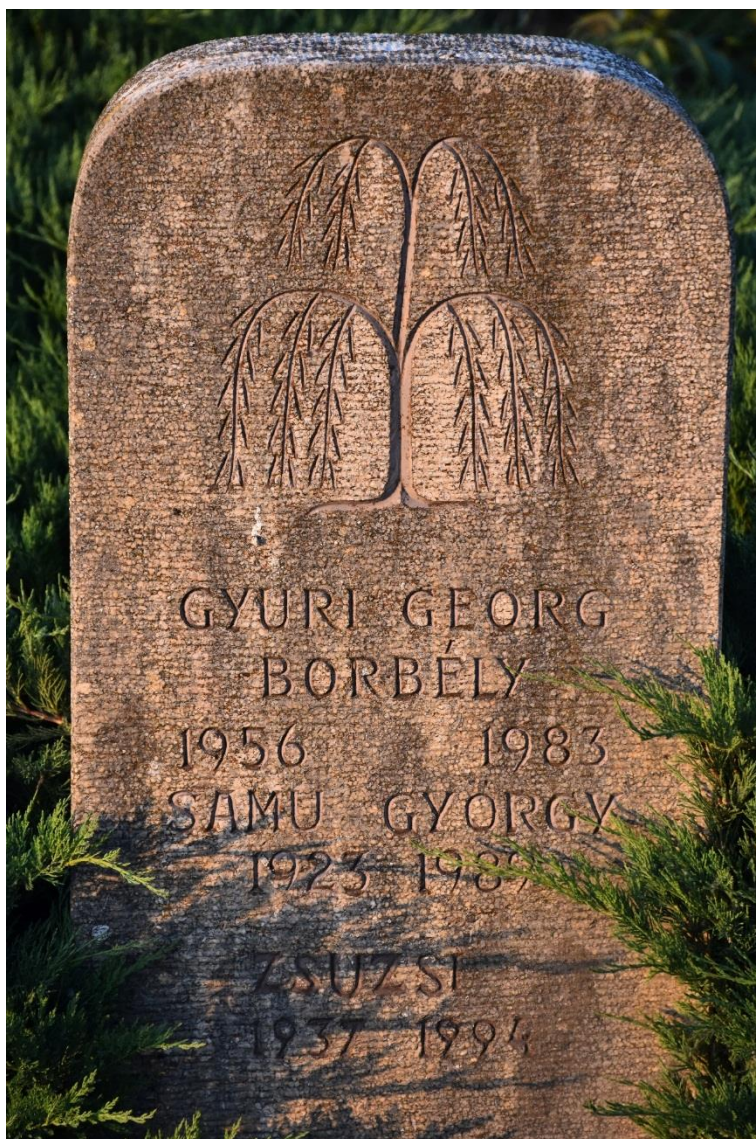
(Virág Zsolt: Magyar kastély lexikon)

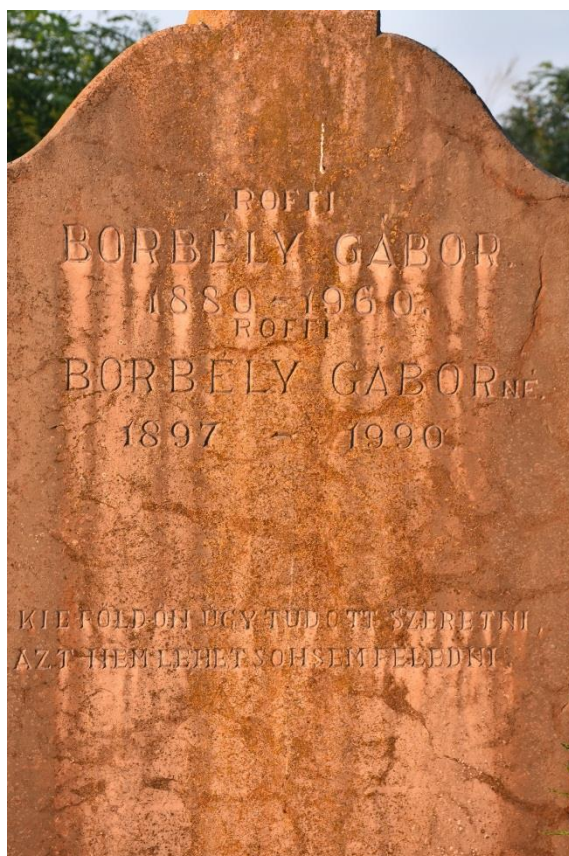

A település történetével összefüggő Borbély család tagjai Tiszaroffon találtak végső nyughelyre, sírjuk a település lezárt temetőjében, kegyeleti parkjában van.

Tiszaroff épített örökségéhez tartoznak azok a ma intézménynek helyt adó díszes középületek, melyek a múlt században épültek.

*Az egykori Katolikus iskola jellegzetes épülettömegével,
homlokzati kialakításával még eredeti formájában megmaradt.*

Településképi szempontból ugyancsak meghatározók azok a népi lakóházak, melyek nagy részét üdülő célból vették meg és így a település üdülő-falu jellegét erősítik vele.

Minden település örökségi értékének szép emlékei a történelmi múlt, melynek voltak szép és viharos évei, de a település mai létét meghatározzák. Így van ez Tiszaroffon is, ahol a múlt viharos éveiről, eseményeiről emlékművekkel emlékeznek meg.

TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Természeti értékei közül kiemelkedő a Közép – Tisza Tájvédelmi Körzet és az Európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű terület, vagy röviden Natura 2000 területek közül a Közép – Tisza kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, és a Közép – Tisza különleges madárvédelmi területek. A Natura 2000 területeken kiemelt jelentőségű közösségi élőhely típusok találhatók, és az ott élő állatok és növények élőhelyének, a biológiai sokféleség fenntartása kiemelt jelentőségű.

Nemzeti ökológiai hálózat rendszere érinti Tiszaroff közigazgatási határát is. A magasabbrendű területrendezési terv az ökológiai zöldfolyosó övezetébe sorolja a község a Tisza-folyót és árterét, a Csatlói részt, Széles-hát erdejét. Az ökológiai hálózat magterületként nyilvántartott területei: Kenderföldi legelő, Nagyszék-lapos, Kákásszék, Kákás-lapos, Balla-ráta legelői.

A településen külön jogszabállyal védett, országos jelentőségű természetvédelmi oltalom alatt áll a Közép – Tisza Tájvédelmi Körzet, mely Tiszaroff külterületén a Tisza folyó medrét és parti sávját foglalja magába. A természetvédelmi területen a vízállástól, vízjárástól függően több egymástól eltérő növénytakarulás és faunájú területet különböztetünk meg.

A védelem alatt álló területeken a természetvédelem elsődlegességet élvez, a növény és állatfajok élőhelyei, fennmaradásuknak feltételei megőrizendők.

RÉGÉSZETI TERÜLETEK

Tiszaroff régészeti területei is az örökségi értékeket képviselik. A település közigazgatási területén 18 régészeti lelőhely van, melyek közül ex – lege védett kunhalmok a következők: Mély – völgy háti halom, Halom – laposi halom, Seprűi – halom, Horgas – háti halom, Tarisznás – dűlői halom, Gyeke – halom, Kákás – széki halom, Nyakas –ér – dűlői halom, Örvényes – halom, Proletár – földek halom. A régészeti lelőhelyeken feltárt értékek a település múltjának emlékei, melyek megőrzése, érintetlenül hagyása biztosítja az utókor számára a település történetének megismerését, a hajdanvolt civilizáció történetének kutatási lehetőségét.

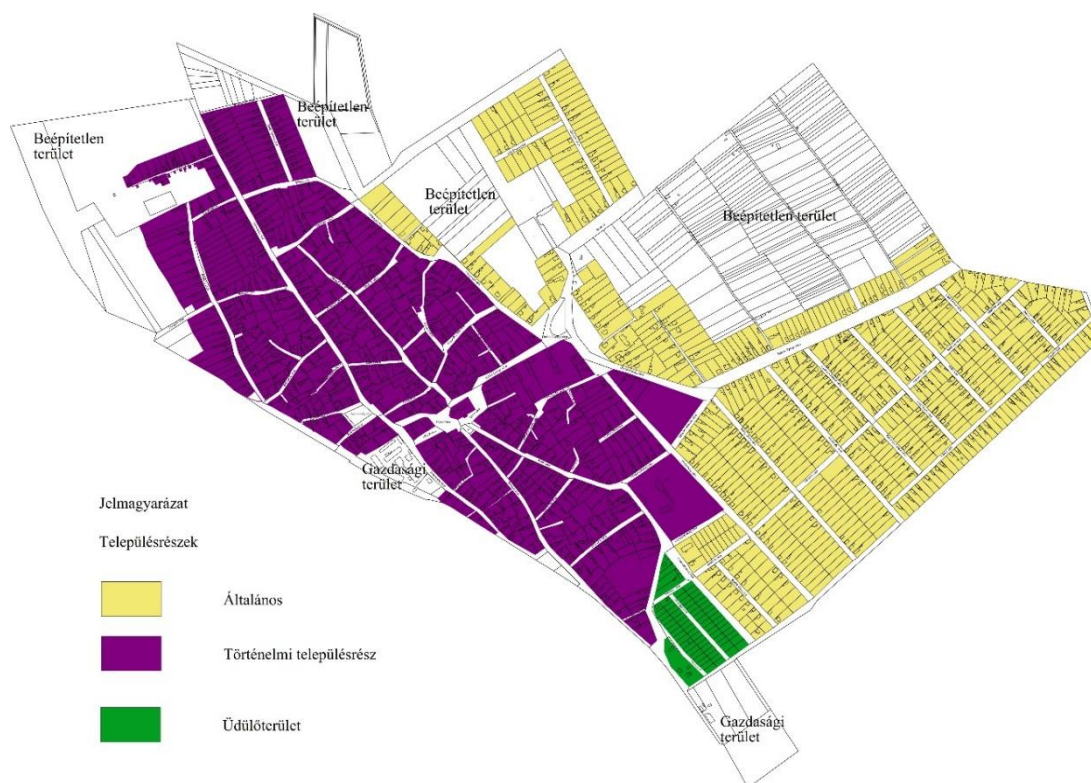
4. TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

A belterület nagy része jellemzően lakóterület családiházak lakóingatlanokkal. A település központi részén a lakóépületek mellett intézményi területeket találunk, ahol a település igazgatási, oktatási, egészségügyi, kereskedelmi létesítményei találhatók. Az intézményi területek – óvoda épület, általános iskola épületei, orvosi rendelő, művelődési ház, üzletek - a református templomhoz és a polgármesteri hivatalhoz térben közel helyezkednek el.

Tiszaroffon a lakóterületek jellemzően a belterületre koncentrálódnak. A tényleges lakóterület falusias és a település központjában az intézményterületekkel településközpont jellegű.

A teljes belterületre elmondhatjuk, hogy olyan tömb nem alakult ki, ahol a beépítés és az elhelyezett épület külső karakter teljesen egyforma lenne. A település történetével a fokozatosan átalakuló, formálódó településképpel magyarázható, hogy egymás mellett több típusú épület is megtalálható, egy- egy utcárszlet azonos karaktert mutat, és a település egészére elmondható, hogy a legjellemzőbb az utcára merőleges gerincű nyeregterős épület. Megfér egymás mellett a hagyományos lakóház, a polgárisodó ház, a sátoztetős kockaház és a modernebb épület is.

A területegységek lehatárolásánál a funkciót – lakó és üdülőterület – valamint az adott egységre legjellemzőbb karaktert vettük figyelembe.

ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSRÉSZ

Az általános településrész a Fegyvernek – Tiszabura országos mellékút kétoldalán kialakult szabályos telkes, egyenes útvonalvezetésű utcák.

A településrész egy részén az újabb osztású területeken jellemző a földszint+tetőtér beépítéses családiház, míg a régebbi részeken még nagyszámban fellelni utcára merőleges gerincű lakóházat és közöttük sáttortetős kockaházat is.

Általánosságban elmondhatjuk, hogy a település teljes belterületén a kialakulthoz igazodva oldalhatáronálló beépítést kell alkalmazni, és a szomszédos telkeken lévő lakóházakhoz igazodva utcára merőleges gerincű házat, az utcaszakaszra jellemző tetőhajlásszöggel építsünk, vagy a sátortetős házak mellé sátortetős, vagy esetleg tetőtérbeépítéses épület mellé hasonló épület épülhet.

A szélesebb telkeken utcával párhuzamos gerincű szárnyat, vagy keresztbe beforduló belső épületszárnyat is alkalmazhatunk, vigyázva arra, hogy ne vágja ketté a kertet elő és hátsókertre.

Tiszaroffon a házak elengedhetetlen tartozéka tároló, mely a kerti szerszámok, a termények tárolására szolgál. Javasolt a tárolók, a kiegészítő épületrészek főépülettel együtt tervezése, mert így összhangban, esztétikusan megvalósulhat a telek beépítése. Ugyanez igaz a kerítésekre is melyek a lakóházzal együtt egységet képeznek. Figyeljük meg a településen a kerítések jó példáit és azokhoz hasonló, lehetőleg áttört kerítést építsünk. Az áttört kerítés kertünk átszellőzését biztosítja, valamint a kert szépségeit megmutatja.

TÖRTÉNELMI TELEPÜLÉSRÉSZ

Tiszaroffon a katonai térképekből és az utca vonalvezetésekből, telekstruktúrából lehatárolható történelmi településrészen jellemzően oldalhatáron álló, utcára merőleges gerincű, tornácos házak voltak, de a folyamatos átépülés miatt mára a telekszerkezet megmaradt, ugyanakkor több épülettípus is kialakult.

Javasoljuk a jellemző utcaszakaszon a környékbeli beépítéshez illeszkedő épület elhelyezést, a történelmileg kialakult épület egységeket lehetőleg ne bontsuk meg és mind stílusában, mind épületelhelyezés és magasság szempontjából igyekezzünk környezetbeillő épületet építeni.

ÜDÜLŐTERÜLET

Tiszaroffon a Tisza folyó közelsége, a település természetföldrajzi elhelyezkedéséből adódó csendes, nyugodt környezet évtizedekkel ezelőtt a jelentkező igények alapján a Tiszához közeli területrészen néhány utcából álló üdülőterületet alakított ki.

A belterületen lévő jellemzően régi népi lakóházakat is sokszor üdülési céllal újítták fel, alakították ki, de az egybefüggő üdülőterület csak a pihenést, az üdülőfunkciót biztosítja.

Jellemzően zöld növényzettel gazdagon körbevett telkek és házak biztosítják a nyugodt, pihenésre alkalmas környezetet.

Oldalhatáronálló beépítés alakult ki előkertekkel, és magastetős, legtöbb esetben tetőtérbeépítéses üdülőépületekkel.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET - KÜLTERÜLET

Tiszaroffon jellemzően a beépítésre nem szánt területek a külterületi egybefüggő mezőgazdasági területek, a Tisza folyó, telephelyek, erdősávok szabdalnak és tesznek egyedivé.

Az Alföldi településekhez hasonlóan Tiszaroffon is viszonylag nagy a külterület, ahol jellemző a mezőgazdasági területhasználat.

A település természeti szépségei közé tartozik a Tisza folyó és kísérő galériaerdeje.

A külterület beépítésre szánt területein építmények, épületek elhelyezésénél elsődleges szempont legyen a táji környezet megőrzése a tájbaillesztés. Külterületi majorok, állattartó telepek fejlesztése esetén a hagyományos anyaghasználat és formavilág legyen meghatározó. A már meglévő hagyományos állattartó épületekhez illeszkedjünk telepítés, épületmagasság, tetőhajlásszög tekintetében és a tájra jellemző homlokzati színeket és héjazatot alkalmazzunk. Különösen ügyeljünk a védett területek természeti környezetének, táji értékeinek megőzésére.

5. A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

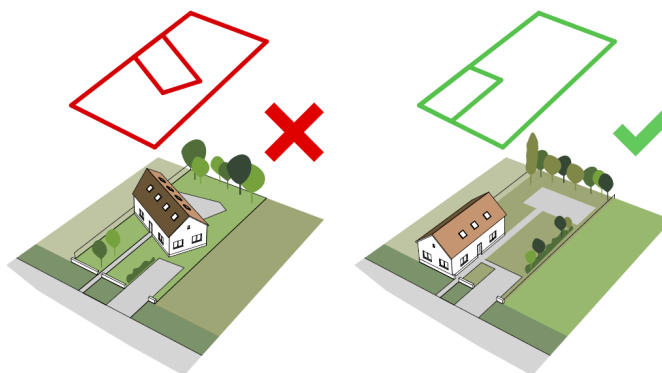
5.1 ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

A kézikönyv fejezete segítség szeretne lenni, megfogalmazva a belterület sokszínűségét, de mégis egységes településképét ajánlást próbál adni arra, hogy hogyan őrizhetjük meg Tiszaroff hangulatát, hogyan erősíthetjük a kialakult hagyományokat, hogyan újíthatjuk fel a jellemző stílusjegyeket megtartva az épületeket és hogyan építhetünk modern, környezetbeillő, nem hivalkodó épületet.

ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSRÉSZ

TELEPÍTÉS

Az általános településrészen megállapíthatjuk, hogy jellemzően oldalhatáronálló beépítés alakult ki. Általában utcára merőleges épületeket építettek, azonban néhány kockaház is fellelhető a településen az újabb idők tetőtérbeépítéses háza mellett. Nem javasolható a zárt sorú vagy ikres beépítés, mert túlzottan zárttá válna az utcakép és a hagyományos rendet megtörné. Az oldalhatáronálló telepítés kedvez a telekhasználatnak, a lakóépületet természetes növényssávval elválasztva a hátsókert gazdálkodásra alkalmassá válik.

ÉPÜLETMAGASSÁG

Tiszaroff általános településrészén hasonló épületmagasságokkal találkozunk, a településrésze a földszintes, földszint + tetőbeépítéses házak jellemzők.

A meglévő épületek közé, mellé hasonló épületmagasságot javasunk, mert a túl magas épület megtörné az utcaképet, túl hivalkodó lenne és esetlegesen a szomszéd telek benapozottságát is korlátozná.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Tiszaroff általános településrészén a tetőhajlásszög csak egyes utca szakaszokon egyforma, azonban jellemzően egymáshoz közel szűk tartományban mozog a hajlásszög. Nem jellemző a lapostető és javasoljuk továbbra is megőrizni ezt a településképet, a meglévő épületek közé a meglévőhöz igazodó

tetőhajlásszög illik. A magastetős épületek építése nemcsak településképi szempontból, de a hagyományok őrzése miatt is javasolt, továbbá a magastető alatt kialakuló padlástér tárolóhely is lehet, vagy esetlegesen egy későbbi tetőtérbeépítést is lehetővé tesz.

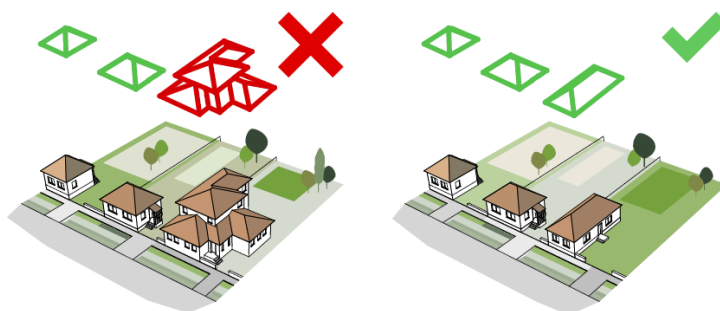
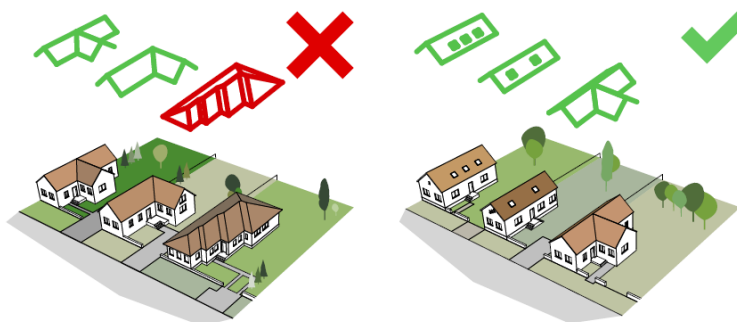

A településrészen nem elterjedt a túl alacsony és a túl meredek tetőhajlás. Javasolt ennek a tendenciának megőrzése.

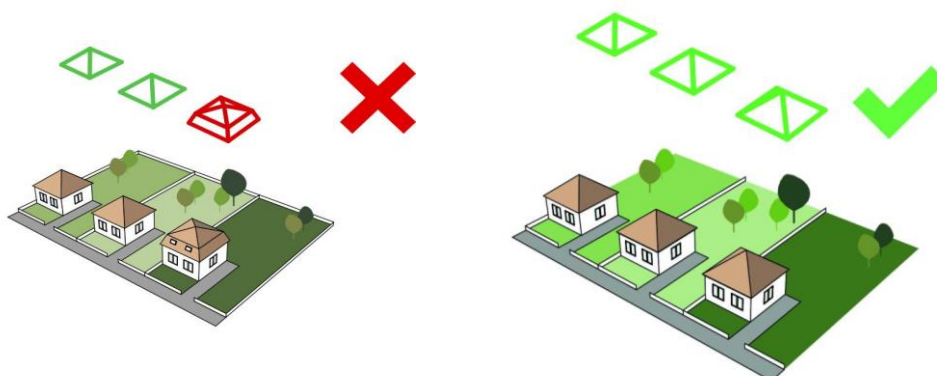
TETŐFORMA

Az általános településrészen a tetőforma jellemzően a nyeregtető utcára merőlegesen és ennek kontyolt változatai, jellemzően falazott oromzattal és beékelődve egy-egy tetőtérbeépítési épületnél is nyeregtető alakult ki, valamint sátoztetővel is találkozunk. Nem alakult ki manzardtető és javasoljuk, hogy a túl összetett tetőformával együtt ezt a típust ne válasszák.

Kíváncsú az illeszkedés vizsgálata, amennyiben az építendő épület körül utcára merőleges nyeregtető van, akkor ne válasszunk túl összetett tetőformát, hanem próbáljuk követni a hagyományos formavilágot.

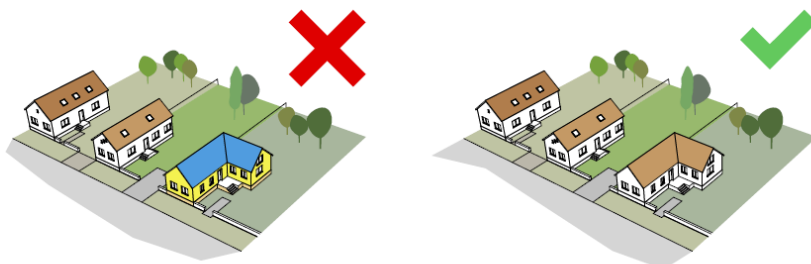
Amennyiben az utcarészleten sátoztetős épületek állnak, akkor oda modernebb köntösben újragondolva hasonló kerüljön és kerüljük a túl szabdalt, tördelt tetőformát.

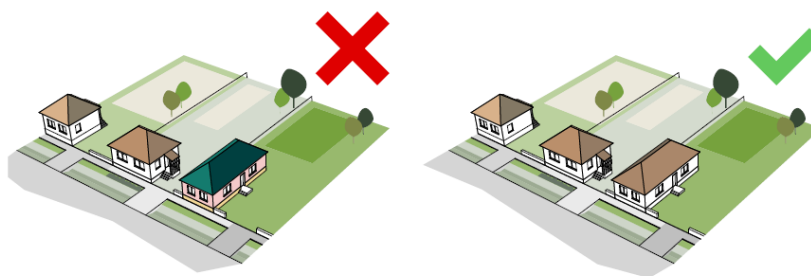

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNVILÁG

A településrészen jellemzően elütő színű sötétebb lábazat világosabb pasztell színű falazat alakult ki, nem egyforma színekkel, de hasonló színvilággal. Kerüljük a túl élénk, rikító színek használatát.

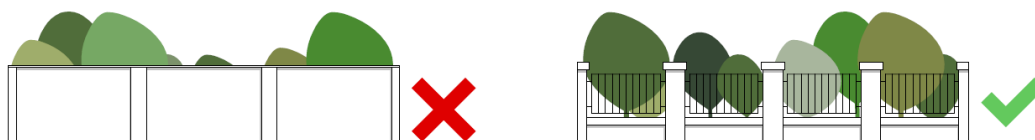

Anyaghasználat tekintetében jellemzően a vakolt, homlokzatfestett fal, vagy kőporozott fal, a természetes, natur cserép a jellemző. Kerüljük a fém anyagok, a kirívó színek, a fém héjazat alkalmazását.

KERÍTÉS

Tiszaroffon az áttört kerítés a jellemző, amit továbbra is meg kell őrizni. Kerüljük a teljesen zárt kerítés építését, mert az az átszellőzést nem biztosítja, és nem érvényesül kertünk szépsége.

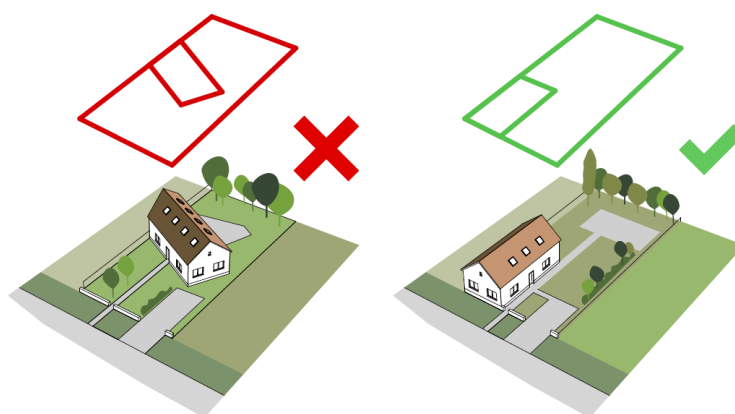
A falszerű, zárt kerítések nem elfogadhatók

Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és
2/3-ad áttört résszel

TÖRTÉNELMI TELEPÜLÉSRÉSZ

TELEPÍTÉS

A történelmi területrészen a telepítés jellemzően oldalhatáronálló, azonban a szabálytalan alakú telkek és a girbe – görbe utcák miatt ezt nem minden esetben érzékeljük. Általában utcára merőleges épületeket építettek, azonban a főbb utak mellett, jellemzően az intézmények nagyobb épületei szabadonállóak, vagy méretüknél fogva az utca hangsúlyos elemei. A településrészen utcával merőleges befelé hajlított házak és néhány kockaház is fellelhető az újabb idők tetőtérbeépítéses háza mellett. A településrészen nem javasolható a zárt sorú vagy ikres beépítés, mert túlzottan zárttá válna az utcakép és a hagyományos rendet megtörné. Az oldalhatáronálló telepítés kedvez a telekhasználatnak. A halmazos szerkezetű részek szabálytalan telkein javasoljuk egyrészt az elbontott épület helyére történő építést, vagy az illeszkedés vizsgálatát a mellette lévő telkek figyelembe vételével.

ÉPÜLETMAGASSÁG

A településrészen hasonló épületmagasságokkal találkozunk, egyes utcaszakaszokon földszintes, máshol a földszint + tetőbeépítéses ház a jellemző, a központ intézményei pedig ugyan földszintesek, de nagyobb belmagasságuk miatt a családiházaktól magasabbak.

A meglévő épületek közé, mellé hasonló épületmagasságot javasolunk, mert a túl magas épület megtörné az utcaképet,

túl hivalkodó lenne és esetlegesen a szomszéd telek benapozottságát is korlátozná.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A történelmi településrészen a tetőhajlásszög csak egyes utca szakaszokon egyforma, azonban jellemzően egymáshoz közel szűk tartományban mozog a hajlásszög. Nem jellemző a lapostető és nem épületek alacsony hajlásszögű tetővel épületek. Javasoljuk továbbra is megőrizni ezt a településképet, a meglévő épületek közé a meglévőhöz igazodó tetőhajlásszög illik. A magastetős épületek építése nemcsak településképi szempontból, de a hagyományok őrzése miatt is javasolt.

A meglévő magasabb polgárházak, intézmények mellé javasolt magasabb épület építése, hogy egységes utcakép alakuljon ki.

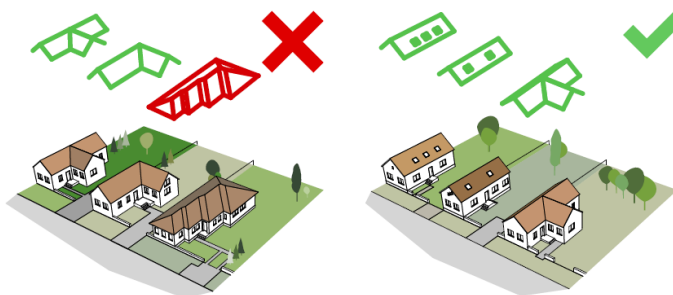
A településrészen nem elterjedt a túl alacsony és a túl meredek tetőhajlás. Javasolt ennek a tendenciának megőrzése.

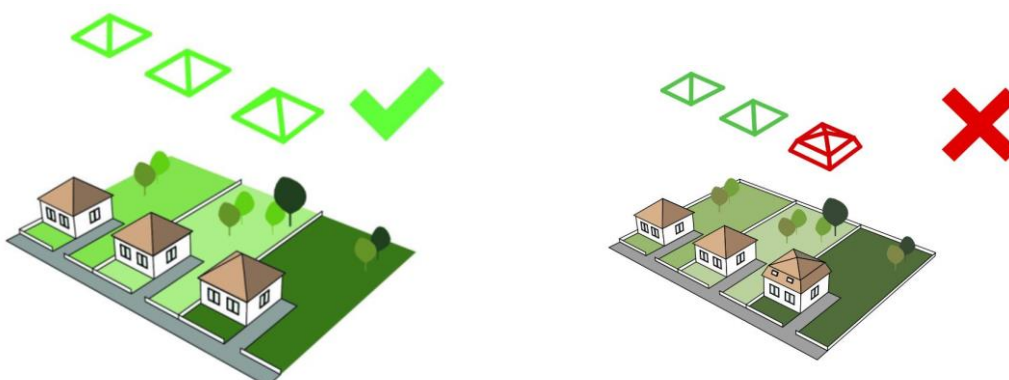
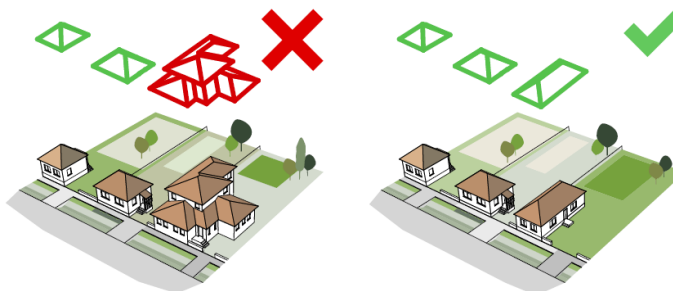
TETŐFORMA

A történelmi településrészben a tetőforma is változatos, megtalálható az utcával párhuzamos nyeregtető, ennek befelé hajlított változata L – alakú tetővé alakul, de legtöbb esetben utcára merőleges nyeregtetővel és ennek kontyolt változatával, valamint sátoztetővel találkozunk. Nem alakult ki manzardtető és összetett tetőidom sem, így javasoljuk, hogy ezeket a típusokat ne válasszák.

Kíváncsok az illeszkedés vizsgálata, amennyiben az építendő épület körül utcára merőleges nyeregtető van, akkor ne válasszunk túl összetett tetőformát, hanem próbáljuk követni a hagyományos formavilágot. Az utcával párhuzamos nyeregtetős környezetben is igyekezzünk alkalmazkodni a már kialakult építési rendhez.

Amennyiben az utcarészleten sátoztetős épülete állnak, akkor oda modernebb köntösben újragondolva hasonló kerüljön és kerüljük a túl szabdalt, tördelt tetőformát.

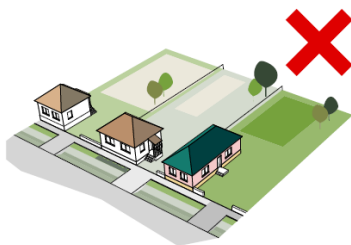

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNVILÁG

A településrészen jellemzően elütő színű sötétebb lábazat, leggyakrabban barna színben és világosabb pasztell színű falazat alakult ki, nem egyforma színekkel, de hasonló színvilággal. Kerüljük a túl élénk, rikító színek használatát.

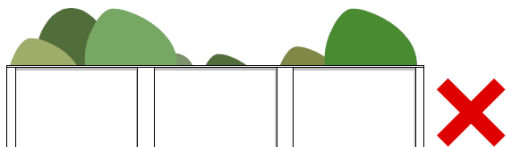
Anyaghasználat tekintetében jellemzően a vakolt, homlokzatfestett fal, vagy kőporozott fal, a természetes, natur cserép a jellemző. Kerüljük a fém anyagok, a kirívó színek, a fém héjázat alkalmazását. Amennyiben tetőfelújításra kerülne sor az eredetihez hasonló égetett agyag terméket válasszunk.

KERÍTÉS

A településrészen az áttört kerítés a jellemző, amit továbbra is meg kell őrizni. Kerüljük a teljesen zárt kerítés építését.

Az áttört kerítés láttatni engedi a kert szépségeit és megmutatja az épületet, ugyanakkor megfelelő szellőzést is biztosít.

A falszerű, zárt kerítések nem elfogadhatók

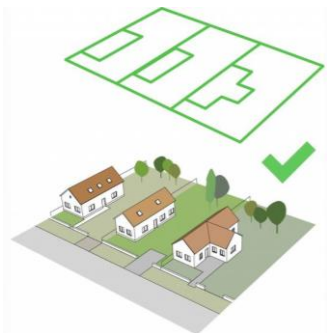
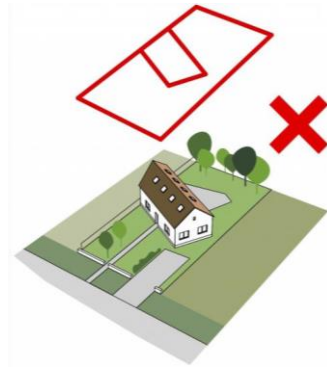
Oszlopos kerítés 1/3-ad lábazat és 2/3-ad áttört résszel

ÜDÜLŐTERÜLET

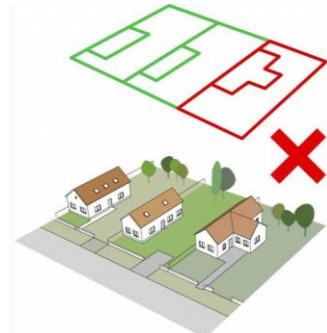
TELEPÍTÉS

A területen oldalhatáronálló beépítés alakult ki. A hétvégiházas funkció miatt az oldalhatáron álló beépítés kedvező, mert az oldal és hátsókert pihenőkertként történő használata zavartalan és nagyobb egybefüggő terület marad.

A területen jellemzően előkertes épületelhelyezés alakult ki, azonos nagyságú előkertekkel. javasoljuk megőrizni ezt a beépítési formát, így biztosítható az egységes utcakép és a telekhasználat is ideális marad a szomszédok zavarása nélkül.

ÉPÜLETMAGASSÁG

A területen jellemző a földszint, földszint+tetőtérbeépítéses hétvégiház.

Nem kívánatos ennél magasabb épületek építése, mert az egységes utcakép felbomlana, valamint a benapozottság miatt sem lenne ideális.

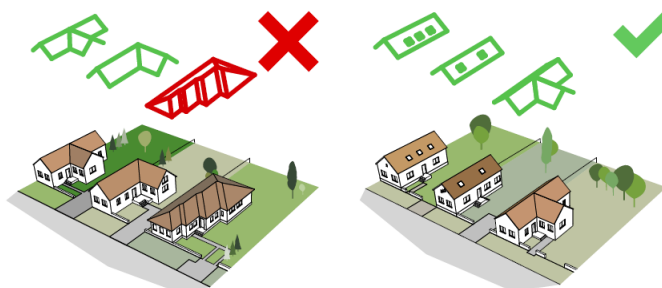
TETŐHAJLÁSSZÖG

Az üdülőterületen jellemzően 40-50 fokos tetőhajlásszögek alakultak ki. Nem jellemző a lapostető és mediterrán tető sem. Az egységes utcakép érdekében javasolt a szomszédos tetőformához és hajlásszöghöz illeszkedő tető választása.

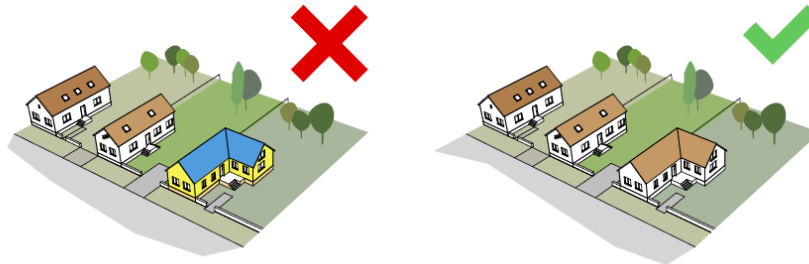
TETŐFORMA

A településrészre az egyszerű, jellemzően utcára merőleges gerincű falazott oromzatú tető a jellemző. Egy-egy példától eltekintve nem alakult ki bonyolultabb, tagolt tetőforma. Javasolt a formavilág megtartása, a funkcionális terek kihasználása és az egységes településkép miatt.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNVILÁG

Jellemzően natúr színvilág alakult ki világosabb színű falazat, jellemzően drappos és törtfehér színben, nem hívalkodó színekkel. Kerüljük a túl élénk, rikító színek használatát.

KERÍTÉS

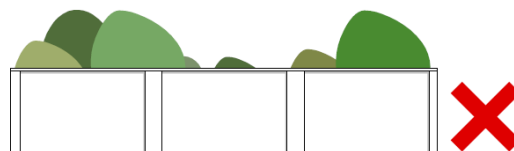
A településrészen jellemzően drótfonatos és áttört kerítések létesültek.

Javasoljuk továbbra is az áttört kerítés alkalmazását, a természet mindinkább olvadjon össze a kerttel és csak jelzésértékű legyen a kerítés. Az áttört kerítés segít megmutatni a kert szépségeit.

Áttört kerítés eltakarása nem szerencsés

Teljesen áttört, drótfonatos kerítés

A falszerű, zárt kerítések nem jellemzők és nem elfogadhatók.

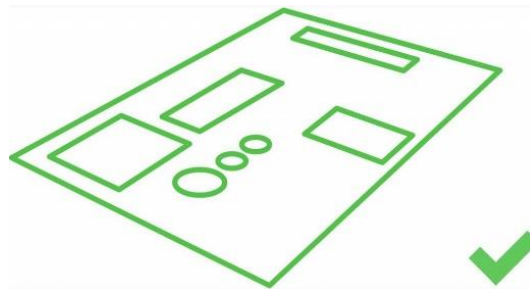
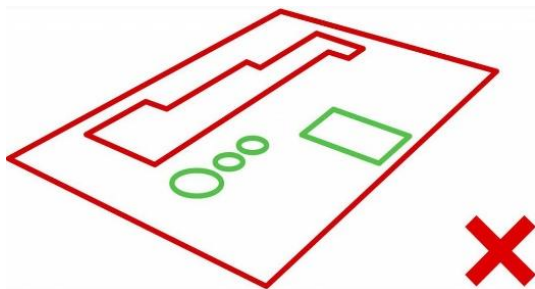

KÜLTERÜLET – MEZŐGAZDASÁGI MAJOROK

TELEPÍTÉS

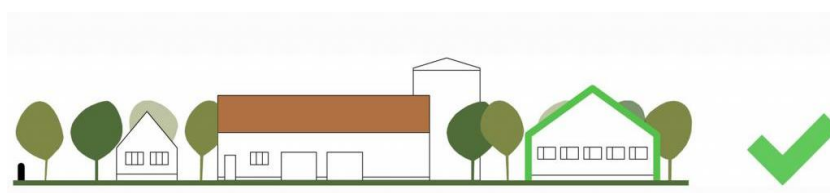
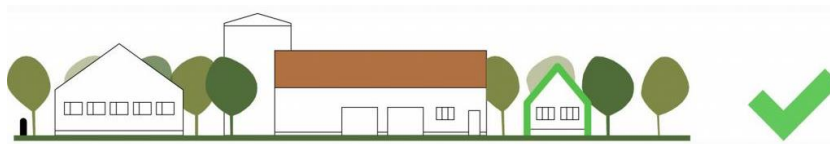
Tiszaroff külterületén a szabadonálló épületelhelyezés a jellemző. Az állattartó telepek, majorok telkei körülkerítettek.

A telepeken különálló épületek vannak, nem elfogadható az épületek összeépítése.

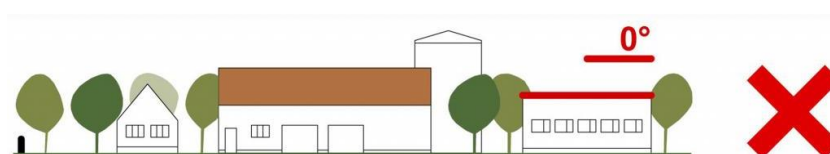
ÉPÜLETMAGASSÁG

A külterületen jellemzően földszintes állattartó telepekkel találkozunk. Javasoljuk továbbra is ezt az épületmagasságot és csak technológia célból, egyéb műszaki megoldás hiányában építsünk magasabb épületet.

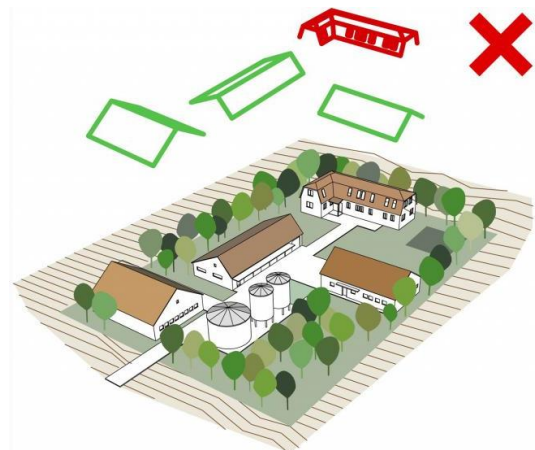
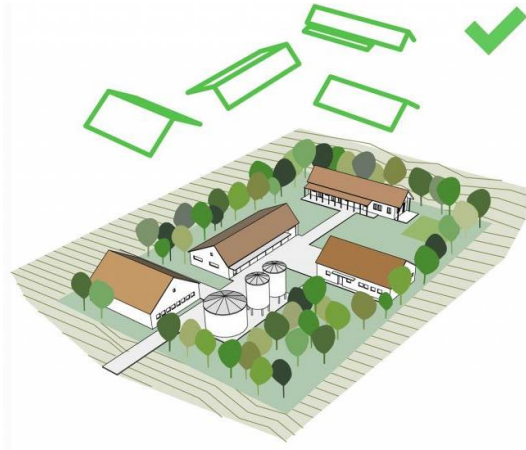
TETŐHAJLÁSSZÖG

Jellemzően magastetős 40-45 fok körüli állattartó épületek épültek. Továbbra is folytassuk ezt a hagyományt, a lapostetős és alacsony hajlásszögű tetővel épített állattartó épületek nem elfogadhatók.

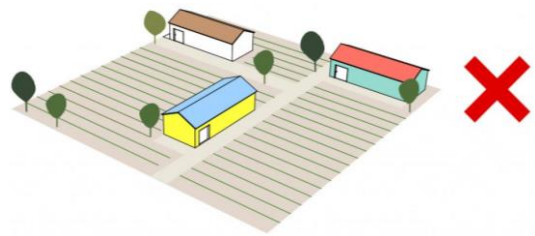

TETŐFORMA

Jellemzően nyeregtetős épületek épültek, nem jellemző a lapostető és javasoljuk továbbra is ezt a tetőformát megőrizni.

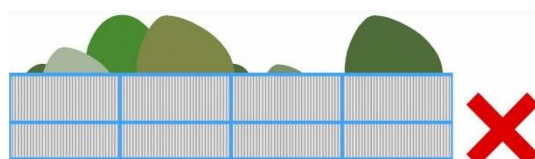

Tiszaroffon a külterületen a világos falazat, a cserépfedés a jellemző. Továbbra is javasoljuk a világos, lehetőleg a fehér, törtfehér szín használatát, a cserépfedést. Kerüljük az élénk, tájidegen színeket, a rikító fémlemez fedést.

KERÍTÉSEK

A külterületen jellemzően a telepek körbe vannak kerítve. Javasoljuk az áttört kerítést, vagy helyette a látványtakaró fásítást.

ÉPÜLETRÉSZLETEK

Tiszaroffon tekintettel arra, hogy a településrészek inkább a történelmileg kialakult településszerkezet okán kerültek lehatárolásra és minden településrészen többféle épülettípus is megtalálható, az épületrészleteket együttesen a település egészére mutatjuk be.

TORNÁCOK

Tiszaroffon a tipikus népi lakóház utcára merőleges gerincű, jellemzően háromosztatú, tornácos ház volt.

Több tornáctípus is fellelhető a településen, és a folyamatos átépítések hatására mára nagyon sok lakóháznál beépítésre kerültek a tornácok.

A tornácok funkciója is idővel átalakult, míg régen terménytárolásra, szárításra, a kerti munkák befejezésére használták a tornácot az időjárás viszonyaitól való védelem mellett. Addig mára a gazdasági funkcióra nincs szükség, ugyanakkor a nyári melegtől, a téli hidegtől való védelem elsődleges szemponttá vált és jellemzően az üdülővé átalakított házaknál a tornác pihenőhelyé is alakult.

Tiszaroffon jellemzőek voltak a falazott oszlopos, falazott mellvédes gangok, melyek jellemzően az utcafrontra zártak, vagy ablakosak voltak és sok esetben a hátsó traktust beépítették.

Jellemzően az egyszerűbb, kisebb házak nyitott tornácosak voltak, díszítés nélküli falazott oszlopokkal, mellvéd nélkül.

Egyes esetekben a tornác első, utca felőli része volt zárt, míg a középső, vagy a középső és hátsó szakasz nyitott volt.

A tornácok variációnak száma nagyon sok, voltak elől zárt, falazott és oldalt teljesen nyitott falazott oszlopos alátámasztású tornácok.

Több esetben a lakótér növelése miatt a tornácokat utólag beépítették, sok esetben nem is azonos ütemben, hanem először csak egy részét, majd később az egész tornác folyosóvá változott.

Az újabb típusú épületeknél a bejárat vagy kisebb szélfogóból vagy terasztól nyílik.

Javasolt a ház bejáratánál, mintegy zsilipszerűen szélfogót, teraszt vagy tornácot kialakítani ami mintegy átmenet a kinti térből a benti tér felé. Az épület bejáratánál egy átmeneti zónát képez, így elkerülhetjük a belső tér hirtelen lehűlését télen és ugyanennek jótékony hatása nyáron is érződik, amikor a forróság nem árad be a lakásba.

A régi, hagyományos házaknál javasoljuk a tornác megtartását, mert az esztétikai értékén túl a ház időjárással szembeni védelmét, az energiaracionalizálást is szolgálja.

AJTÓK, ABLAKOK

Sokszor mondják az ablak a ház „szeme”. Elképzelhetetlen a ház ablak nélkül, amely egyszerre jelenti a világosságot, a fényt, a kapcsolatot a külvilággal. Az ablakok is fejlődéstörténeten mentek át, az idők alatt sokat változtak.

Kezdetben kicsi, kétszárnyú, biztonsági okból beépített rácsú ablakok voltak, majd a ház növekedésével az ablak is növekedett. A kockaházaknál már háromszárnyú ablakok voltak, majd a modernebb épülettípusnál az ablakszárnyak is megnövekedtek.

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt, tömör épülettömeget ezzel nyítjuk meg, ez teremt kapcsolatot a külvilággal.

Régebben a sötétebb nyílászárók (barna, zöld) voltak elterjedve, majd egy időben fehér nyílászárók épültek be. Jellemzően a külföldiek üdülő célra felújított lakóházainál a szürkés-kék színvilág figyelhető meg.

Javasoljuk a ház tömegéhez és színvilágához megválasztani a nyílászáró színét, lehetőleg hagyományos színek (fehér, barna, olajzöld) alkalmazását. Az utca homlokzaton érdemes a sötétítés és napvédés módját is jól megválasztani, mert egy-egy spaletta, redőny, zsalugáter a ház díszé lehet.

Az ablakok részletei, kidolgozottsága, az asztalosok keze nyoma különleges díszítést ad és egy- egy szép ablakkeret önmagában is remekmű lehet.

Az ajtók a külvilág felé nyitják meg a házat, ugyanakkor a magánszférát le is zárják. Sokszor homlokzatokon ajtókkal nem találkozunk, csak a bejárat kapu enged be az udvarra és sok esetben hátulról a kert felé nyílik a bejárat. A kapu egyszerre elválaszt és beenged, szimbolikus jelentésű.

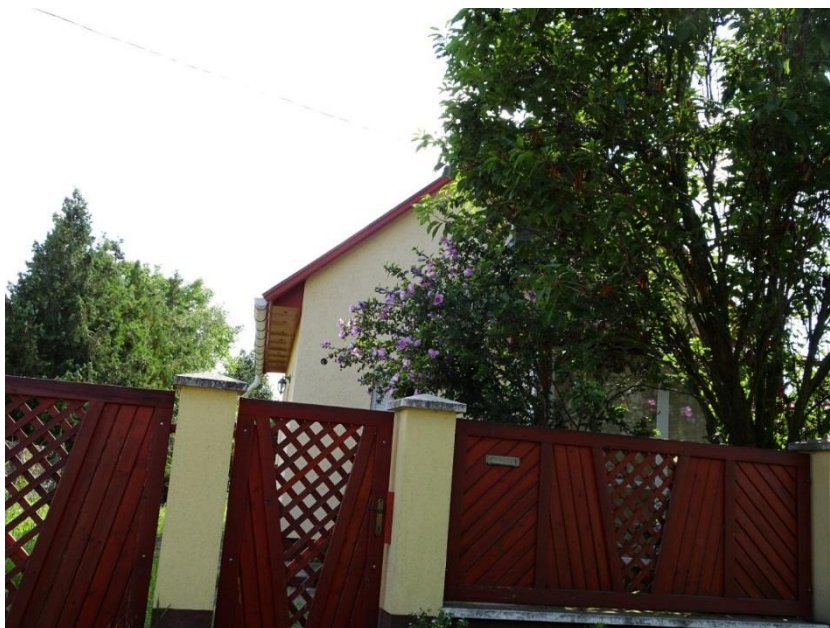
A közintézmények díszes, rácsos ajtói nemcsak az épületbe való bejutást biztosítják, hanem a homlokzat díszítőelemei is egyúttal.

A modernebb épületek ajtó – ablak felületkezelése és stílusa illeszkedik egymáshoz így egységes, szép homlokzat alakul ki.

Egy – egy érdekes, szép kertkapu dísz lehet a kerítésnek és a háznak is.

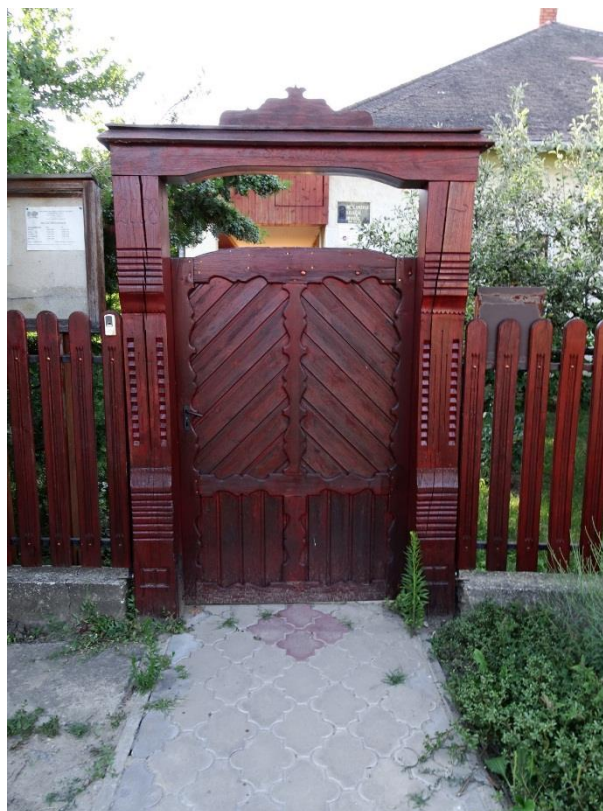
A nádfedeles épülethez stílusban illeszkedő kertkapu egyszerű fa kivitelét nagymértékben különlegessé teszi a kapu fölötti nádfedés.

Az élősövényből kialakított kerítés kapuja egyszerre szimbolikus jelentésű.

A református lelkesi hivatal kapuja a térségre jellemző kunkapu, melyet egyedivé a kapufélfák faragása és a kapu fölött átívelő koporsószerű szemöldök tesz. Szinte minden Nagykunsági településen fellelhető a kunkapu, hol egyszerűbb, hol díszesebb kivitelben.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Jellemzően a régi típusú házakat meszelték és a fertőtlenítés miatt is leggyakrabban fehér színűek, míg a lábazat eltérő sötét színű. A kockaházaknál a kőporozás terjedt el fehér vagy sárgás, drappos színvilággal. A modernebb épületek homlokzatfestékkel felületkezelték és jellemzően sárgás színekkel színezik.

Javasoljuk a visszafogott színvilág alkalmazását, kerüljük a túl erős, rikító színek használatát.

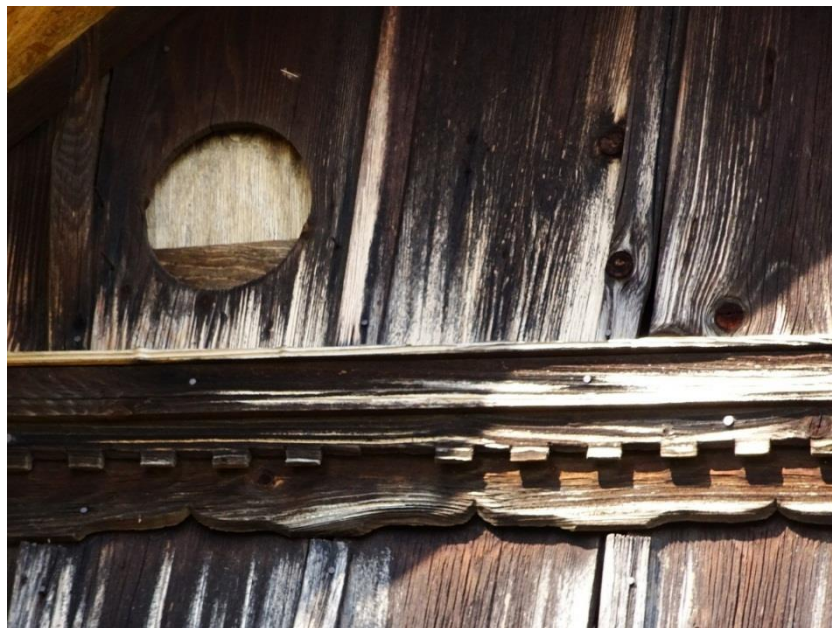

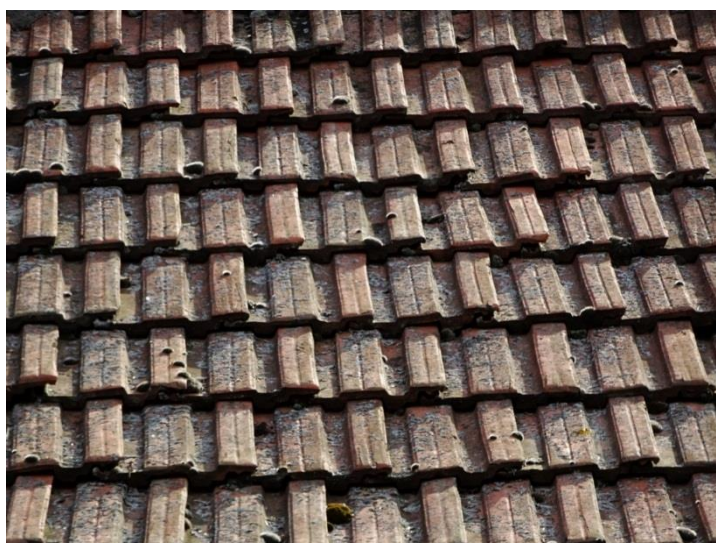

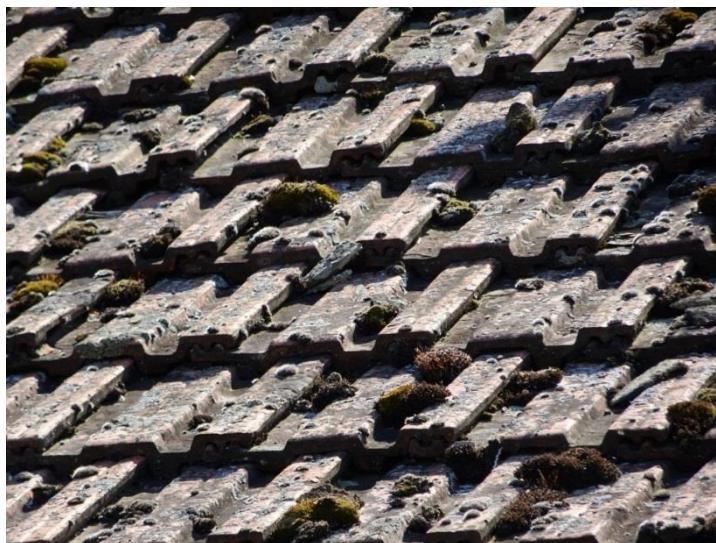
RÉSZLETEK

Az épületek díszei, értékei a részletek, melyek egy-egy ablakkeretezést, vagy éppen nyílászáró részletet, oromzati deszkát, tetőfedést, téglakötést jelentenek. Ezek nélkül a részletek nélkül az épület egy lenne a sok közül, de ezek az apró díszítések teszik igazán egydivé a házakat.

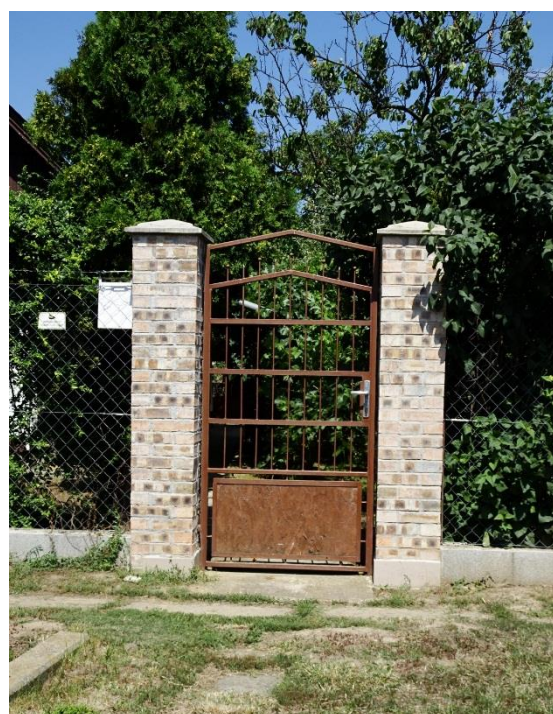
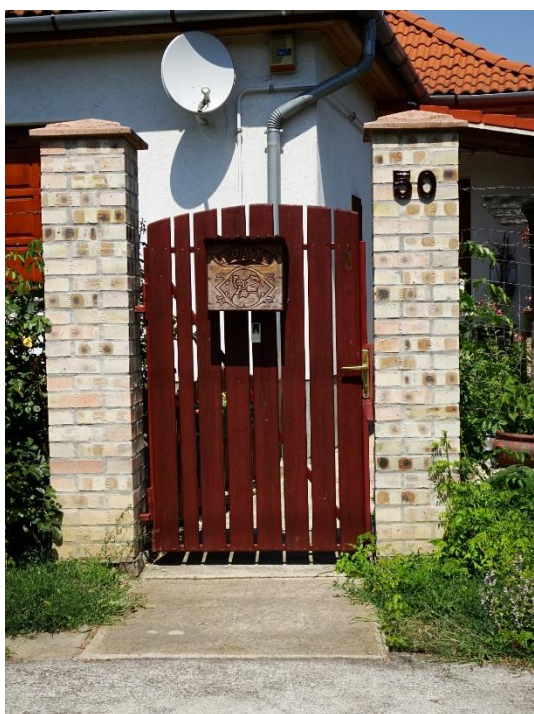
KERÍTÉSEK

A kerítések Tiszaroffon sokfélék, azonban utcán belül magasságuk közel azonos és áttört kivitelűek. Anyaghasználat szerint találkozunk fémkerítéssel, falazott vagy beton lábazatú fémkerítéssel, de megfigyelhetünk olyan kerítést, ahol a beton lábazatot és oszlopok között fa pallók töltik ki. Fennmaradtak még a régi típusú deszka kerítések jellemzően sötétbarna színben.

Kerítésünk lehetőleg áttört, az épülethez illő színvilágú és a szomszédos kerítésekhez alkalmazkodó magasságú legyen.

KERTEK

A belterületen jellemző a kertművelés. A csak kertes családházakból álló településen a ház elengedhetetlen tartozékai a kertek. Tiszaroffon jellemzően előkertes családházak épültek. Az előkert, mint virágoskert funkcionál vegyes, egyynyári és évelő növények beültetésével.

A kertek egy része pihenőkert, füvesítéssel, néhány bokorral, cserjével.

A kertek másik nagy típusa a konyhakert, mely a család számára a mindennapok zöldségeit, gyümölcsseit biztosítja.

Kertünk művelésénél törekedjünk a harmóniára, legyen esztétikus, rendezett a kert kialakítása.

5.2 KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA

UTCÁK, TEREK

Tiszaroff utcáit járva találkozunk az épületelhelyezéssel, megfigyelhetjük a jellemző beépítési módot, az épületmagasságokat a homlokzatok sokféleségét. A közterületek tervezésekor is alkalmazkodjunk a meglévő adottságokhoz, jellemző homlokzatmagassághoz, tetőformához. A rendezett utcakép a település dísze. Nagyon fontos a gondozott utcák, terek látványa, mert ettől élhető és szerethető egy település. Gondosan válogassuk ki és ápoljuk az utcákon, tereken lévő növényzetet, mert ez egyúttal az ott lakók környezetük iránti igényességét is jelenti.

6. JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK, KERTEK, ZÖLDFELÜLETEK

ÉPÜLETEK

Modern családiház, ahol a kerítés, az oromzat, az erkélykorlát azonos színű és fazonú. Jól megválasztott hasonló színvilággal harmonikus képet nyújt.

Hagyományos népi lakóház, ahol a jellemző színek megmaradtak és megőrzésre kerültek az eredeti nyílászárók.

Népi lakóház megtartott nádfedéssel, eredeti tömeggel és nyílászáróval.

Az épület színvilága nem hivalkodó, a természeti környezet dominál az épület körül.

7. JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

Tiszaroffon a sajátos építményfajtákhoz soroljuk a reklámhordozókat, a közterületi hirdetőfelületeket.

Ugyancsak ide soroljuk azokat az építményeket, melyek a településre jellemzők, a településképhez tartoznak.

Tiszaroff üdvözlőtáblája szép példája a díszesen faragott, egyedi tábláknak, melyek természetes anyagúak, környezetbe illeszkedőek és szép részleteik miatt figyelemfelhívóak.

A templom előtti hirdetőtábla anyagánál a fa és cserép dominál, így a környezetbe illeszkedik.

A település központi részén lévő parkot utcabútorok színesíteneek.

A hagyományos településképi tartozékai az épület mögötti állattartó, terménytároló épületek voltak, melyek közül néhány még eredeti formájában fennmaradt.

A településen még fellelhetők a régi kukoricagórék, melyek egykor minden portán megtalálhatók voltak, mára viszont már eltűntek az udvarokból.

A településen nem jellemző a napelem, azonban pályázati és egyéb lehetőségek alapján telepítésénél igyekezzünk az épület nem utcafronti tetőfelületére tenni és lehetőség szerint ne az egész tetőfelületet borítsuk be.

Parabola antennát ne az utcai homlokzatra tegyünk, igyekezzünk takarva az oldal, vagy hátsó falra helyezni és a klíma kültéri egysége elhelyezésénél is ezt az elvet kövessük.

Tiszaroff településképe az óriásplakátok, színes, nagy, hívalkodó reklámtáblák nem jellemzőek. Továbbra is őrizzük meg ezt a településképet és mind belterületen, mind külterületen kerüljük a nagy, világító, villódzó reklámok alkalmazását.

Tiszaroff településarculatának megőrzése során vegyük figyelembe a meglévő épített és természeti értékeket, azok környezetét, melyek meghatározzák a településképet.

Új épület építése vagy felújítás során javasoljuk a kézikönyv átlapozását és a jellegzetes karakterek megőrzését, az utcakép figyelembevételét és az építészeti ajánlások megfontolását.

Megrendelő:

Tiszaroff Község Önkormányzat Képviselő – testülete

Készítette:

*Kiszelovics és Társa Településtervező Kft.
Kiszelovics Ildikó településmérnök, városépítési, városgazdasági szakmérnök
Kiszelovics Attila*

Fotó:

*Tiszaroff Község értékvizsgálat – Tiszaroff Község Önkormányzata
által rendelkezésre bocsátott fényképfelvételek
Kiszelovics Attila
Kiszelovics Ildikó*

Főépítész:

Kiszelovics Ildikó

Felhasznált irodalom:

- *Tiszaroff Község honlapja*
- *Adatok Szolnok Megye Történetéből (Szolnok Megyei Levéltár kiadványa)*
  - *Virág Zsolt: Magyar kastély lexikon*
- *Hatályos településrendezési terv vizsgálati és alátámasztó munkarésze (tervező: Kiszelovics és Társa Településtervező Kft.)*
  - *Helyi értékvédelmi vizsgálat*
- *TAK egyeztető felület építészeti útmutató ábrái (Lechner Tudásközpont)*
  - *Magyarország mint településképi arculati kézikönyv*

A fényképfelvételek:

2017. június - augusztus hónapban készültek

Készült:

2017. augusztus hó